

Izhaja vsak dan

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Pesemne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Molin piccolo št. 7. — Uradne ure od 2 pop. do 8 zvečer. Cene oglaševanja 16 stotink na vrsto petič; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron. Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovane pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: Ulica Torre bianca št. 12.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK. — Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Torre bianca št. 12

Položaj v vzhodni Aziji.

(Brzobjavno poročilo.)

PARIZ 9. Agencija Havas trdi, da se je na tukajšnjem japonskem poslanstvu formalno izvedlo, da vlaga japonska vlada vse svoje sile za vzdržanje miru. Vest, da je baje Japonska odposlala, oziroma da misli odposlati na Korejo čete, da je popolnoma neosnovana.

WASHINGTON 9. Kabinet je imel danes posvetovanje o položaju v vzhodni Aziji. Javlja se, da dobi kontreadmiral Evans pri jutrajšnjem prihodu v Guam nalogo, da odpošlje v zaliv Subi, ker se želi, da se ameriška flota ne poda v japonske ali ruske vode.

CINCINATI 9. Reuterjev biro javlja: Japonski agenti naročujejo tukaj konje za konjeništvu. Bila je kupljena že večja množina konj. Rusija je naročila tukaj deset vozov govejega mesa, ki se ima čim prej odposlati.

GENOVA 9. Japonski vojni ladiji »Kasuya« in »Mitsin« ste ob 4. uri 30 minut odpluli.

DUNAJ 9. »Zeit« poroča, da je japonska vlada svojega tukajšnjega atašėja brzobjavno pozvala v Tokio. Povodi temu odpozvanju držé se tajno.

NEW-YORK 9. Reuterjev biro javlja: Glasom neke brzobjavke iz Tokija je Japonska sklenila nadaljevati pogajanja z Rusijo. Japonska vlada da je z ruskimi pogoji nezadovoljna, vendar pa da se ne smatra opravičeno staviti ultimatum ali pretrgati pogajanja. Japonska da še enkrat poskusi doseči spremembo ruskih predlogov, predno se zateče k sili. Pogajanja da se bodo vlekla brkone še kakih sedem dni. Ne smatra se verjetnim, da se bo med tem časom kalil mir.

PORT SAID 9. Reuterjev biro javlja: Angleški križar »Diana« je zapečatenim poveljem odpul na Vatok.

Jz ogrske zbornice.

(Brzobjavno poročilo.)

BUDIMPEŠTA 9. Zbornični predsednik Perezel je otvoril sejo ob 10. uri in pol. V interpelacijsko knjigo je vnesenih pet novih interpelacij. Pred prehodom na dnevni red se je pritoževal poslanec Lovasz (Szederkenyi-jeva frakcija) radi izdajanja vstopnic na galerijo. Opozarjal je na to, da je javnost razprav omejena in da je uvedena kvestura

pri pripuščenju publike. Ministerski predsednik prof Tisza izjavljal je, da polaga se svoje strani veliko važnost na javnost in želi, da bi bila zastopana na galeriji polovica dežele, ki bi opažala izredno lepo izvajanje poslancev.

Predsednik izjavlja, da bo skrbel zato, da od te strani ne bodo prihajale tožbe. — Zbornica nadaljuje podrobno debato o vojni predlogi. Poslanec Ugron je dolgo časa govoril, na kar je prevzel besedo poslanec Molnar (Szederkenyi-jeva frakcija).

Nadalje sta govorila posl. Szederkenyi in baron Kaas. Slednji je govoril o večrajšjih enunciacijah ministerskega predsednika, tičočih se onega sklepa, katerega je storila zbornica z ozirom na vladarjeve pravice. Po posl. Kaasu zašel je govoriti ministerski predsednik prof Tisza, ki je odgovarjal na izvajanja barona Kaasa.

Govornik se je pozival na svoja večrajšja izvajanja.

Ministerski predsednik je na kratko pomnil, da se sklep, katerega je zbornica brez razlike strank storila, ne nanaša na vladarjeve pravice. To vprašanje da ni bilo dotaknjeno v nikakem pogledu ter da ni odločilo ni na levo, ni na desno. Pač pa da ta sklep popolnoma pojasnjuje državnopravni značaj ustavnih vladarjevih pravic. (Tako je! na desnici.) Razlika med poslanci neodvisnostne stranke in menoj, dejal je ministerski predsednik, je v tem, da so oni smatrali potrebnim, da se ta izjava poda nasproti v Chlopyh izdanemu armadnemu povelju. Po mojem prepričanju pa je izjava tedanjega ministerskega predsednika popolnoma izpraznila utis, napravljena po omenjenem armadnem povelju. Tedanji ministerski predsednik je konstatiral, da vladar ni hotel armadnemu povelju podati smisel, ki bi nasprotoval ogrskej ustavi. Nedvomno pa je in mi vemo dobro, da so v Avstriji odločujoči faktorji vladarjeve pravice z ozirom na vojsko skušali prikazovati kakor absolutne vladarjeve pravice. Jaz menim torej, da se nikakor ne sme podcenjevati ter smatrati smešnim (pohvala na desnici), da je ogrska zakonodaja brez razlike strank slovesno nastopila proti tem prizadevanjem. (Pohvala na desnici.)

Posl. Polonyi je na to izjavil, da hvaležno in zadovoljstvom jemlje na znanje taka pojašnjenja večrajšjih izjav ministerskega predsednika.

Predsednik Perezel je tu prekinil razpravo, na kar je zbornica razpravljala o interpelacijah.

PODLISTEK.

Petar Svačić,

opera v dveh dejanjih s prologom.

Libretto te opere je sestavil g. dr. Traoplesar, a vglasbil g. Josip Mandić.

Opera se bo prvič prikazovala dne 12. t. m. v slovenskem gledališču v beli Ljubljani. — Našim čitateljem podajamo tukaj kratko vsebino libretta.

Opera je razdeljena v dva dejanja s prologom in epilogo; med prvim in drugim dejanjem je pa intermezzo: »kraljičin sen«. V operi nam predočuje librettist propast hrvatskega kraljestva in junško smrt zadnjega kralja hrvatske krvi — Petra Svačića.

V prologu vidimo narodnega goslarja, ki na kratko izraza vsebino opere in završuje: »Rode, rode! Zar ti do slobode i do časti stalo toli malo?«

V prvem dejanju, ki se dogaja v kraljevem dvoru, nastopi kraljica, vsa blažena in vesela — prišel je dan kronanja. Na to prihaja kralj — Peter Svačić — otožen in pripoveduje na kraljičino vprašanje, da je imel čuden sen. Sanjal je, da napada na domovino sovražnik, kateremu pomaga narod rušiti kraljevi dvor. Kraljica ga ljubko tolaži in prosi, naj ne veruje v lažljivost sanj — na kar se je kralj odobrovoljil. Na to pristopa Petrov vojskovodja, njegova desna roka, resni Vuk, ki začinja s kraljico pogovor o slavni bitki,

ki jih je izvojeval Peter; in mej tem, ko se oni tako pogovarjajo, javlja čeremonijar, da je vse pripravljeno za kronanje, a kralj odreja, da se imajo slavnosti začeti.

Tu se prizor menja in oder se spremeni v prekrasno dvorano za kronanje, v katero prihajajo hrvatski veiksši in poslaniki tujih držav, a na koncu kralj Peter s kraljico. — Kralj nagovarja navzoče in ko mu najmlajši od poglavarjev prečita listino, na katero kralj priseže, začnejo mu se klanjati velikaši in poslaniki, a narod začinja zunaj klicati »Slava, slava hrvatskemu kralju!«

Mej tem, ko narod zunaj poje, vstane kralj in da znamenja, da je iti v cerkev; ali v tem trenutku preneha petje naroda — izza odra zagromijo bobni in zatrobijo trobente. Vsi se vstrašijo. Čez nekaj časa prisope naglo v dvorano glasnik, ki javlja, da je Koloman, kralj ogrski, prekoračil Dravo.

Kralj Peter potegne meč in za njim vsi drugi, a v dvorani se razlega davorija:

Na noge, vodje, na noge rode,
Lati se koplja, pograbi mač!
Tko će da ruja hram nam slobode,
Gorde i grozne mora nas oče!

V intermezzu nam predstavlja oder bojno polje pod Gvozdom — na krvavem bojnem polju leže mrtva trupla slavno palih junakov; kraj njih zlomljena kopja in meči. Sempatje steza še kateri roko ali izreka zadnjo besedo in izdahne — a zahajajoče sonce osvetljuje

Seja je bila zaključena po 2. $\frac{3}{4}$ uri popoldne.

Prihodnja seja bo jutri.

Brzobjavne vesti.

Cesar na lovu.

DUNAJ 9. Cesar se poda jutri popoldne s princema Leopoldom in Jurijem Bavarskim ter nadvojvodo Fran Salvatorjem v Müritzeg na lov in se povrne 13. t. m. na Dunaj.

Saksonski kralj bolan.

DRAZDANI 9. Kralj se je prehladil in mora ostati v sobi.

Bolezen danskega kralja.

GMUNDEN 9. Stanje danskega kralja je trajno ugodno, vendar se mora radi previdnosti še vedno varovati. V kratkem se odredijo priprave za odpotovanje.

Sprememba vojaškega kazensko pravnega reda.

DUNAJ 9. »Freundenblatt« doznaje, da se načrt novega vojaškega kazensko pravnega reda nahaja v istem stadijumu, ki se je nahajal o sestanku delegacij. Tozadevni, po četrtem oddelku vojnega ministerstva, na podlagi ogrskih izjav spremenjeni elaborat, nahaja se v obojestranskih resortnih ministerstvih v pretresovanju.

BUDIMPEŠTA 9. Nasproti vesti, da so se sistrala pogajanja glede vojaškega kazensko-pravnega reda, ker da se je zgubila nada, da pride do sporazumljenja med ogrsko vlado in vojnim ministerstvom, poroča se ogrskemu korespondenčnemu biro-u od zanesljive strani, da ta vest ne odgovarja resnici ter da se pogajanja nadaljujejo.

Venezuelsko vprašanje.

HAAG 9. Razsodba v venezuelskem spornem vprašanju se ne pričobi pred koncem februarja.

Predor v Karavankah.

DUNAJ 9. Od železniškega ministerstva meseca novembra l. l. sklicana enketa, ki je imela izreči svoje mnenje o nadaljevanju gradnje predora v Karavankah, katero nadaljevanje je otežkočeno vsled pojava pritiska v karbonskem gorovju, je zaključila svoje delo. Enketi je bilo v prvi vrsti rešiti vprašanje, da-li je predor nadaljevati v isti širokosti, kakor do sedaj in sicer za dvoje tirov ali pa se ima v karbonskem gorovju, ki je dolgo kakih 3000 metrov, razdeliti v dva manjša, enotirna predora. Enketa se je

se zadnjimi, umirajočimi žarki umirajočebledo — izmučeno lice — trpeče telo junaka Petra, zadnjega kralja Hrvatov — in skrivnostno, počasi zahaja sonce proti zapadu, noseče se sabo žalostno povest o veličini in slavi nekdanjega hrvatskega kraljestva — o izdajstvu lastnih sinov, ki so kakor Judež izdali mater svojo — Hrvatsko. — Iz daljave je zašumel veter in nosi se sabo zadnje vzdihne umirajočih bratov... a nekje v daljavi — zašumelo je morje — peni se, vzdiguje se valovi — akordi valov in vetra... ubirajo otožno pesem — o propasti hrvatskega kraljestva. Zašumelo je nekje iz-pod listja — bela prikazen vile Hrvatic se prikazuje — v roki ima hrvatski grb, pokrit s črnim pajčolanom — počasi se približa do kralja Petra — in tiho mu poljublja krvave čelo — in z njo plaka vsa priroda naokoli... A ob tem joku je čuti iz daljave divjo zmagočeno madjarsko pesem in lahki topot konj... Koloman (madjarski kralj) se prikaže v ozadju, a z njim madjarski vitezi. Koloman sedi na konju — z mečem pokazuje osvojeno zemljo — in vila zaplaka žalostno — ovivši Petru lovor-venec okolo glave... šepeta umirajočemu tolažbo... da se zopet Hrvati vzdignejo... iz Petrove krvi se rodi zopet svoboda za Hrvate, a iz krvi padlih junakov pride nov narod — novo potomstvo, ki bo znalo vreči s sebe verige madjarskega auženjstva... Veselje, ki ga slavijo Madjari

izrekla za nadaljevanje predora v zapričetej širokosti.

Kardinal Skrbensky v avdienci pri nemškem cesarju.

BEROLIN 9. Kardinal knezoadškof dr. baron Skrbensky je večeraj dospel sem. POTSDAM (Nova palača) 9. Cesar Viljelm je danes o poludne vsprejel kardinala knezoadškofa Skrbenskega, ki se je udeležil obeda na dvoru.

BEROLIN 9. Cesarica Avgusta je praškega kardinala knezo-nadžkofa vsprejela v novej palači.

Srbske stvari.

BELIGRAD 9. Po predvečrajšnjem izrebanju so bili trije ordonančni častniki in dva adjutanta določeni za izstop iz dvorne službe in se nadomestijo z drugimi. Ti slednji ne spadajo med one, ki so bili udeleženi na zaroti, vendar pa da s temi simpatizirajo. Govori se, da se sedanje ministerstvo zamenja z drugim, kateremu, bo načeloval Pasić. V kratkem da zapuste Beligrad tudi ostali diplomatični odposlanci razun Fetby psše.

BELIGRAD 9. »Beogradske Novine« izvajajo v svojem današnjem uvodnem članku: Diplomatični zastopniki tujih držav so te dni na nekej konferenci sklenili, da bodo sledili postopanju svojih kolegov, ki so odpotovali ter da zapuste Beligrad. Vsled tega odpotujejo v kratkem diplomatični odposlanci Romunije, Francije, Belgije, Turčije, Grške in Bolgarije. Ne da bi se spuščali v presojanje dalekosežnosti tega koraka, posebno da-li so zahteve tujih držav nasproti Srbiji upravičene, menimo, da mora Srbija računati na obstoječem dejstvu in zrelo presoditi vsak korak, ker je sicer pričakovati težkih posledic.

PARIZ 9. »Agence Havas« javlja, da je francoski diplomatični zastopnik v Belemgradu iz zdravstvenih ozirov dobil dopust ter da je odpotoval iz Pariza v Beligrad diplomatični funkcionar, ki ga bo med tem časom nadomestoval.

Avstro-ogrski Slovani l. 1903.

I.

Posebne slike in nadrobnega označevanja za l. 1903. ne bom podajal. Tega tudi treba ni, ker dogodki in borbe sezajo nepretržno do konca l. 1903. in sezajo vsled tega tudi dalje v novo l. 1904. Sosebno Slovenci, Hrvati pa Srbi imajo ravnokar završeno leto pred očmi. Jedni in drugi se boré z vladami,

izgublja se v daljavi, sonce se pojavlja veselo — vsa priroda dobiva novo obliko — počasi se vsa priroda združuje v himno svobodi... Junak Peter se ogleda okolu, se nasmehe in umre — vila vzdiga prapor hrvatski in se ponosno vzdiga v višavo... (Zavesa pada).

V drugem dejanju nam scenerija prikazuje pust gorski kraj v obližu bojišča. — Na hribčku blizu bojišča stoji stari kancelar — kraljičin oče — ter se spominja slavnega vladanja kralja Zvonimira in sreče naroda pod njegovim žezlom. Iz daljave gromijo bobni in čuti je trobente, a stari kancelar gleda na bojno polje, kjer hrabre hrvatske čete pod vodstvom kralja Petra in vojskovodje Vuka odbijajo napade Madjarov in zapazivši, da so začele madjarske čete bežati, vsklikne: »Madjar beži... Slava, slava!... V tem se približa kraljica v spremstvu služabnice in odgovarja na kancelarjevo vprašanje, da je imela strašen sen, v katerem je videla umirajočega kralja in radi tega da je strah in da je prišla, da bi videla, kako se zvrši boj; kancelar jo tolaži, kraljica gre na hribček in, ozrša se na bojno polje, zruši se na zemljo vskliknivši obupno. Istočasno se zasliši madjarska bojna koračnica in nekaj hrvatskih beguncev se prikaže na pozorišču. Kancelar zavstavi enega begunov in ta mu pove, da je Koloman, videvši, da ne more premagati hrabrih kraljevih čet, podkupil nekoliko

tu z avstrijsko, tam s hrvatsko in madjarsko. Poleg tega so v stalnih borbah s svojimi nasprotniki sosedih, in sicer z Madjari, Nemci in Italijani. Položenje Hrvatov nasproti sovražnemu madjarskemu sistemu se da nekoliko primerjati s sistemom na Primorskem in Koroškem in tudi Štajerskem. Odločilna razlika je pa v tem, da je bilo v prošlem letu hrvatske potrebnosti konec, in da je vesled tega zavrelo in izbruhnulo iz sredine naroda in njegovih množic, v tem, ko se na Slovenskem ni pokazala taka odločnost. Na Koroškem niti obupanje ni imelo toliko sile v sebi, da bi se vsepo upirali držovitosti in krutosti sovražnikov. Hrvatje so pokazali, da je kljub mnogovrstni politični in gospodarski bedi vendar v narodu še toliko moči, da utegne doprinašati celó krvne žrtve v največji tugi. Na Primorskem, posebnó na Tržaškem in v Istri, pa je tudi dovolj dokazov, da množice niso še do tal potrupe, in vlade in narodni nasprotniki morejo računati, da ne smejo igrati z brezmejno predznošnostjo. Kakor rečeno, le na Koroškem je to najzlastneje, da ni dovolj tiste narodne zavesti, katera bi se postavila nasprotniku po robu na življenje in smrt. Zato je bilo in je umestno in potrebno, da Slovenci dajejo za sedaj moralne in druge pomoči največ koroškim zatiranim rojakom. Da so se Slovenci drugih pokrajin v letu 1903., islasti proti koncu leta, potegnili za slovenske Gorotance, zgodilo se je, rekli bi, že v poslednjo uro. A da je pomoč prava in pravilna, to dokazuje jeza vsenemške požrešnosti po odgovarjanju njihovih novinarov.

Slovenci na Tržaškem so se nasproti vladam in v obče na zgoraj odločili za drugo taktiko, katera ne dovoljuje, da bi pekli kostanj za druge — za narodne nasprotnike in one na slavni vladi.

Prej so od izvestnih strani črtili naše primorske množice, ker so se kazale, rekli bi, neprevidno lojalne; naj jih pa sedaj črtilo v nasprotnem smislu; od svojega obrekovalja tako ali tako ne odstopijo na dotičnih straneh. Ali zgorej dobro vedo, da ni vse jedno, kako mišljenje prevladuje med primorskimi Slovani! V tem pa imajo za slugo za Slovence, Hrvatje in Srbe v tustranski polovini — kdo neki? — no: — Italijani!

Da ni Italijanov in irredentov, bi Slovincem nič ne pomagala izpremenjena taktika, temveč še škodila bi jim. Tako pa je taktika tržaških Slovencev dobro in ugodno premišljena!

Jednako pomenljivo je bilo postopanje Hrvatov in Srbov v Dalmaciji nasproti vladi in — Italijanom. Vsiljevanje nemščine tudi za Dalmacijo je delalo v letu 1903. čudeže. In to daje vladam misliti, da bodo imele dovolj tega tudi za l. 1904.

Prošlost ne daje razlogov, da bi se smeli Jugoslovani opusti na Italijane; a ti in Nemci z vladami vred vedo, da Jugoslovani znajo za potrebo in silo svojo taktiko izpremenjati in vezati se tudi s takimi močmi, katere drugače izpodkopujejo isto Jugoslovanstvo.

Jugoslovani ne smejo verovati v odkritost nemških zaveznikov; toliko so se mogli že naučiti tudi Italijani primorski, dalmatinski in celó južnotirolski, da njihovi

velikašev, ki so potem izdali kralja na bojnem polju. Prihajajo nove gručé beguncev, a za njimi, na veliko začudenje vseh, tudi vojskovodja Vuk, govoreči, da je vse izgubljeno, a kralj da hoče v boju umreti. On odhaja na kraljevi dvor, da spravi krono, da vsaj ona ne pride v roke sovražnikov.

Čez nekoliko časa prinesejo ranjenega Svačića. Položijo ga na tla. Kraljica, ki je padla v nezavest, pride do zavesti, približa se naglo kralju, poklekne k njemu in nežno mu privzdigne glavo.

Zadnji soladni žarki razsvetljujejo kraljevo lice. — Kralj Peter preklinja nezvestobo in neslogo Hrvatov...

Epilog: Bojno polje — povsod smrt — trupla padlih junakov pokrivajo bojno polje, razmetana leže na zemlji kopja, meči, čelade. Goslar spremiljan od svojega unuka prihaja otožno — počasi.

Nó je pala, s njome kralj Hrvata. Tužan spomen ovog kopca dana... Aoh Petre, zadnji kralju naš Što izdajstvo kletó ti učini? Al dó ée dan i svanút zora, Tvoj podić ée se barjak svet, U zraku ovih zelen gora, Proniknút ée novi sviet — Mi satrli smo grobu vrata. Da, još nas ima — još Hrvata!

dosedanji nemški zavezniki utegnejo izpodkopati ne le Jugoslovane, temveč tudi doseadaj ugodno pozicije Italijanov. Pangermani so dali Italijanom dober nauk ravno prošlega leta. Naj bi jih mamljenje od strani židovskih novinarov ne oslepilo zopet že l. 1904!

O približevanju Hrvatov in Srbov ni mi treba nič omenjati, ker slovenski liati poročajo sleherni dan o tej očitni in doslej blagovoljni pojavi. Ako se Hrvatje pa Srbi odkrito sporazumejo, bo prijateljstvo tudi trajalo. Dolžnost obeh narodov je, da napravijo čist dogovor, tako, da ne bo tlačil dvom ne teh, ne onih. V Dalmaciji se vsekakor laže sporazumejo, nego v drugi polovini cesarstva, in to že radi tega, ker imajo vendar boljši volilni red in več svobode za zbiranje in tisk, nego na Hrvatskem ali Ogrskem.

Hrvatje in Srbi so leta 1903. na novo dobili najočitnejših dokazov, kako odkritosrčno sočutstvujejo Slovenci žnjimi, in kako hrepene, da bi vsa ta tri plemena smatrala se kakor jedna moralna, kulturna in kolikor toliko narodno-politična skupina.

Hrvatje, Srbi in Slovenci habsburške monarhije pa imajo tudi poseben vzrok, da se zaresno približujejo in združujejo. Velika nevarnost svetovne vojne, ki grozi Evropi in drugim svetovom, kaže oblake, ki visé naravnost nad Jugoslovanstvom v njih skupnosti. Noben narod te prostrane skupine ni izvzet od te nevarnosti! Zato se nadejamo, da politički razum dovede do dejanskega zblizanja naših, tu mišljenih Jugoslovanov.

Ta v resnici grozeča nevarnost je taka, da morajo vsa notranja navskrižja stopiti daleč v ozadje ter dati prostora skupnemu mišljenju in — delovanju!

F. Podgornik.

Italijani in Slovani in germanstvo.

Tudi praška »Politik« se ozira na članek v ruskem listu »Novoje Vremja«, čegar avtor se je bil toplo zavzel za zaveznitvo med Italijani in Slovani v ta namen, da se Adrijansko morje ne pretvori v južno-nemško morje in da nemški tuneli ne prederejo slovenskih gora!

Praški list pa pripominja: Prvi predpogoj za tako kombinacijo bi bil, da bi Italijani na licu mesta vršili politiko, ki bi omogočala skupno obrambo Italijanov in Slovanov pred agresivnim germanstvom. Ali na prvem mestu v programu Italijanov je, da Slované ob Adriji storé najprej narodno brezpravne, da bi jih potem uničili ter pretvorili Adrijo v italijansko morje. Umevno je torej, ako na Slované ob Adriji bolj upliva bližnja in bolj občutna nevarnost, ki jim grozi po potlačanju od strani Italijanov, nego pa nemški tunel bodočnosti. (Tu je cenjeno praško glasilo nekoliko v zmoti. Nedoľgo temu je pač še bilo tako, ali danes vemo, da nam je tudi nemška nevarnost prav blizu, kajti gledamo na lastne oči, kako pridno se že delajo priprave za oni bodoči nemški tunel. Op. uredništva »Edinost«) Ne bi škodilo — nadaljuje »Politik« — ako bi se rusko novinstvo o razmerah avstrijskih Slovanov poučevalo iz njihovih novinarov, potem bi prišlo do uverjenja, da prvi pogoj za slovensko-italijansko korporacijo

Nekoliko opomb iz zgodovine:

Koloman, kralj ogrski je bil dalekoviden politik in je umeval, koliko bi pridobila njegova država s tem, da bi dobila vsaj kosček morja! Ali med Ogrske in morjem je stala Hrvatska (stoji še dandanes in — upamo — da tudi ostane!) in to je hotel Koloman dobiti po vsej sili. Prekoračil je Dravo z veliko vojsko, ali zadnji kralj hrvatske krvi, Petar Svačić, se mu je postavil v bran in Koloman ni mogel premagati hrabrih hrvatskih junakov in zato se je poslužil zvijače. Poklical je v svoj tabor hrvatske velemože, katerim se je laskal, jih lepo pogostil in jim veliko obljubljal, a Hrvatje (Slovani smo že taki, da verujemo vsakemu!) so mu verovali in sklenili z njim dogovor, po katerem so ga priznali za svojega kralja in potem so skupno napadli Petra Svačića in malo peščico onih, ki so se bojevali za svobodo do zadnjega diha...

Ne, Madjari niso nikoli premagali Hrvatov na bojnem polju — Hrvatje so si sami iskopsli grob suženjstva po neslogi, ki je karakteristična za Slované...

Po bitki na Petrovi gori je zakopana samostalnost Hrvatske, ali obupati ni treba, ker

mora biti ta, da se Italijani odreko tlačanju Slovanov. Slovaom je blizu vseeno, ali jih kdo pojé na italijanski ali na nemški juhi, ker obojno bi bilo za njih smrt. Oni pa hočejo živeti!

Konflikt med Rusijo in Japonsko.

Tiétih par pripomb, ki smo jih napisali včeraj, bi mogli tu ponoviti. Tudi v tem hipu ni znano nič pozitivnega niti o tem, da-li je ruski odgovor že dostavljen japonski vladi, kamo-li da bi bila javnosti znana vsebina tega odgovora! Tudi v tem hipu — moramo govoriti le o hipih, ker sleherni trenotek nam more prinesiti usodnih vesti — je treba položaj označiti tako le: nevarnost vojne je najbližja, ali možnost mirnega pobotanja obstoji še vedno. Izlasti v Parizu so oficijelni krogi še vedno trdnega mnenja, da ne pride do vojne. To vero svojo opirajo na francozko-angleško sporazumljenje. Anglija in Francija sta se dogovorili, da v konfliktu med Rusijo in Japonsko ostaneti nevtralni. V slučaju pa, da Anglija res ostane nevtralna, bi se za Japonsko zelo zmanjšale šanse glede končnega vspeha. In te šanse že tako in tako niso najslabše. Že možno, da bi Japonska v prvih začetkih tu pa tam dosegla kakov vspeh, ali viri vojaške in gospodarske sile Rusije so toľkí, da bi ista dalje in dalje pomnoževala svoje moči, dočim bi se Japonska — ki bi že v prvem začetku spravila v boj vse svoje moči — utrujala in bi izkrvavljala tudi nje gospodarske sile. Tako sodijo vojaški veščaki in zato je še vedno dovolj — domnevanje, da se japonski državnik ne odtegnejo spoznanju, da šanse za dobiček v vojni z Rusijo niso v nikakem razmerju z rizikom. Japonska more neizmerno izgubiti v tej vojni, dobiti pa (in tudi v najboljem slučaju) jako malo, najmanje pa to, kar boče prav za prav, da bi se namreč Rusija umaknila in da bi jej popolnoma prepustila nadvladje v Mandžuriji in na Koreji — na vsem skrajnem Vstoku! Če mislijo Japonci na to, potem pojdejo v boj za cilj, katerega ne dosežejo nikdar, in zastoj bo tekla njihova kri.

Vesti, došle potem, ko smo pisali te-le vrstice, najdaje čitatelji med brzojavnimi vestmi.

Vesti iz Hrvatske.

Javni shod se vrsti dalje za javnim shodom. In povsodi ob ogromni vdeležbi. Narod prihaja v massh, da sluša govornike, ki mu govore o njegovih mukah, o krivicah, ki je trpi, o gaženju veljavnih pogodb njemu na škodo, o pravicah, ki bi jih moral uživati, a se mu teptajo, o potrebi, da segne po samopomoči, da iztisne od moči in upliva ljudij, ki so se mu urinili za voditelje, ki pa so v resnici le izdajalci na njegovih pravicah, hlapeci tujinstva, ki svojo zemljo in svoje brate tišče in ubijajočo odvisnost, državno gospodarsko in narodno-politično, da-si vedo izdajajo dobro, da ima narod v državnih aktih, v svoji slavni zgodovini, v vsej prošlosti neoporečno pravo do svobode in da more pričakovati pravega izida in vzleta v bodočnosti le tedaj, ako bo finančno neodvisen...

V velikih množicah prihaja narod na javne skupščine, da sluša o vsem tem. Mladi

pride čas, ko se Hrvatje rešijo iz madjarskega suženjstva in razvijejo zmagonosno svoj prapor v svobodni svoji domovini...

Još nas ima — još Hrvata... poje hrvatski pesnik — a s Hrvati čutijo tudi drugi! Oni niso osamljeni v svoji borbi. Na milijone Slovanov lahko računajo Hrvati v svoji borbi...

V Ljubljani se delajo priprave za opero »Petar Svačić« in kakor smo že sporočili, nahaja se tam nekoliko dni že tudi mladi skladatelj, g. Josip Mandić, ki vodi skušnje. Ljubljancani — kakor doznajemo iz zanesljivega vira — pričakujejo to opero z neko nepetostjo in povsodi vlada veliko zanimanje za njo. Gledališčna uprava da je vložila vse sile v to, da bo opera »Petar Svačić« tako sijajno uprizorjena kakor nobena do sedaj, a v Ljubljani pričakujejo gostov, posebno bratov iz Hrvatske in Primorja, ki gotovo pohite v slovensko prestolnico, kjer se bo prvič prikazovala najnovejša hrvatska opera našega tržaškega someščana, sina odlične rodoljubne družine dra. Frana Mandića.

elementi, ki so inicijatorji tega svežega doslej nepoznanega gibanja na Hrvatskem, dajajo duši naroda, česar je trebala; na teh javnih skupščinah se postavljajo stebri, ob katerih se narodova duša vpenja gori podobno vitkemu zelenju, a notri med zelenjem se pojavlja dehteča cvetka... zamrle, a zopet oživele narodove nade v boljšo bodočnost.

Dne 6. t. m. je bila javna skupščina v Sv. Križ-Začretju. Dne 11. t. m. bosta javna shoda v Hercegovini v Daruvaru, dne 14. v Velikem Grajevcu, a tekom tega meseca v Sv. Jani. Na drugih krajih, kjer ni možno premagati vseh ovir za javne shode, pa se vrše zaupni shodi.

Znamenit bo shod v Hercegovini. Volilci tega okraja pripravljajo svojemu zastopniku — madjaronu Stekoviću — zasluženó plačilo; ali (kakor je ironično rečeno v — nezaupnici) božičnico. Iz te nezaupnice naj navedemo nastopne markantne stavke: »... Nas ubija dan na dan najhuje zlo, mi bežimo v Ameriko, da bi mu ubežali, a Vas — ne skrbi to. Vi puščate, da milijoni našega denarja, prisluženega krvavimi žulji, odhaja še nadalje v Budimpešto, a mi stradamo...« »Po vsej Hrvatski se sklicujejo javne skupščine dan dan, na katerih se narod poučava — a Vi, koliko ste jih sklicali?! Zato Vam za Božič pošijamo božičnico: ta listek, to nezaupnico — in Vam pravimo: vas nisti izvolili volja in zavest naroda, ampak... pa saj veste, in mi tudi. Odcrite se mandatu, ker ni za Vas, da ga damo drugemu! Ali pa pridite nemudoma v naš okraj, od sela do sela, pa vzdržavajte skupščine in poučavajte narod! Storitó eno ali drugo!«

Tako, krepko je začel računati narod se svojimi izdajicami, s hlapeci tujinstva. Prav kakor da čujemo, kako šviga bič okolo ušes njih, ki so grešili na škodo svojega naroda!

Veliki biskup v Djakovu naj nam oprostí v svoji znani dobrotosti in plemenitosti, ako se takoj za tem, ko smo imeli v spominu izdajice, spominjamo — Njega! Za novo leto je dobil veliki biskup množico čestitk, pismenih in brzojavnih. Zato prijavlja v »Obzoru« pismo, v katerem izreka svojo najpriščneje zahvalo vsem, ki so se ga spominjali.

Razni nemški listi so bili prinesli te dni vest, ki nas je osupnila. Vemo sicer, da Khuenovščina še ni izginola iz Hrvatske, marveč da se še precej krepko vzdržuje — v naslednikih. Vendar nas je ona vest osupnila, sporočivša, da so v Crkvenici aretirali odvetnika dra. Hinkovića, ki ima te dni braniti dra. Potočnjaka in vodja socialistov Korača. Dr. Potočnjaka preganjajo sodno, ker je imel toľko poguma, da je bivšega bana označil za to, kar — je! — Tako nizko da bi se hotela ponižati justica na Hrvatskem, da bi v toli važnem procesu par dni pred razpravo dajala branitelja aretirati? Za to nas je ona vest osupnila! Da je se Khuenovščina na Hrvatskem, to smo vedeli! Ali da bi je še bilo v takih formah — tega vendar mislimi. — No, hvala Bogu, ona vest o aretiranju dra. Hinkovića je bila zlagana. Eden sotrudnikov »Agramer Tagblatta« se je celo osebno razgovarjal z njim v Crkvenici in isti hip, ko so izvestni nemški listi že prinesli vest o njegovi aretaciji! Kdo je spravil to vest v svet in v kateri namen? Tega ne vemo. Ali eno vemo: to namreč, da sta ona vest prinesla »Pester Lloyd« in »Neue Freie Presse«. In potem vemo še eno: da je zagrebški zaupnik teh dveh čifutskih listov neki... Frank, ki je baje prav bližen sorodnik — najčistejega — Hrvata!

Namen je pa bil gotovo približno isto-tako »čisti«, kakor je »čisto« glasilo »čistih« ki ravno v tem hipu priobčnje Rusiji strupeno sovražne članke in ponuje Japoncem svoje prijateljstvo. Dokler bo dinastija teh — Frankov imela le enega samega pristaša še med Hrvati, bomo morali računati z okolnostjo, da rod slepcev še ni izumrl na Hrvatskem!

Dnevne novice.

Slovenskim delavcem! Iz delavskih krogov nam pišejo: Pred nekoliko dnevi se je poškovala neka delavka — Slovenka. Ker je ista zavarovana pri okrajni blagajni, je šla (v spremstvu svoje gospodinje) v urad omenjene blagajne, da bi jej tam dali listek za zdravniško pomoč. Dotična ponesrečenka ne zna laškega jezika in je z gospodinjo govorila — slovenski. To je bilo menda več nego naravno, ker nikdo ne more govoriti v

V I. zagrebškem vojaško-pripravljalnem zavodu
(sola in internat) Berislavičeva ulica št. 12.
se začne 1. marca t. l. 7 mesečaj

letni glavni tečaj

za one mladenče, koji žele zadobiti pravico za
jednoletnega prostovoljca.
Program brezplačen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Veliki krah!

New-York in London nista prizanašala
niti evropski celini ter je bila velika
tovarna srebrnine prisiljena, oddati svo
svojo zalogo zgolj proti majhnemu pla
čilu delavnih moči. Pooblaščen sem iz
vršiti ta nalogo. Posiljam torej vsakemu
sledede predmete le proti temu, da se
mi povrne gl. 6.60 in sicer:

- 6 komadov najfinejših namiznih nožev
s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov ameriškkih pat. srebrnih
vilje iz čnega komada;
- 6 komadov ameriškkih pat. srebrnih
jedilnih žlic;
- 12 kom. ameriškkih pat. srebrnih
kavnih žlic;
- 1 komad ameriškanska patent srebrna
zajemalnica za juho;
- 1 komad ameriškanska patent srebrna
zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čaše za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 kom. najtin. spalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6.60.
Vseh teh 42 predmetov je popred
stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gl. 6.60. Ameri
kiansko patent srebro je zkozi in zkoz
bel. za kovina, ki obdrži bojo srebra 25
let, za kar se garantuje. V najboljši
dokaz da le-ta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavežujem se s tem javno, vsakemu,
kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti
brez zadržka znesek in naj nikdor ne
prihke, da si omisli to krasno gar
e posebno rikladna tot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo:

Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

Exportni hiši amer. pat. srebrnega blaga
na Dunaju II/3 Rembrandstrasse 19.

Posilja se v provincijo proti povzetju, ali če s
znesek naprej vposilje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno
znamko (zdrava kovina).

Izvieček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s posiljateljico krasne garniture jako zadovoljen.
Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. polpolku. Ljubljana.
S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.
Tomaz Rozanc, dekan v Mariboru.
Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim,
da mi pošljete še jedno. St. Pavel pri Preboida.
Dr. Kamilo Bohm, okrožni in tovarniški zdravnik.

M. SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

(Vogal ul. Torrente.)

Zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in
otroke. Veliki izbor snovij za obleke, ki se po mer
izgotovijo v lastni krojašnici.

Bogat izbor površnikov, sukenj, havelokov po jako
nizki cenah.

PODKRUŽNICA:

ALLA CITTA DI LONDRA
ul. Poste nuove št. 5. (vogal ul. Torre bianca)

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.

Zaloga pohištva, popolnih sob.

Dunaj-Trst.

Železno pohištvo, zrcala iz Belgije.
Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, si
valni stroji za dom in obrt po najugodnejšij
hucee.

Varstvena znamka: SIDRO.

LINEMENT I. CAPSCI COMP.

iz Richterjeve lekarnar v Pragi

pripoznano izvrstno, bolečine
blažeče mazilo; dobiva se po
80 stot., 1.40 K in po 2 K po
vseh lekarnah.

Pri vkupovanju tega povsod pr
ljubjenega domačega zdravila na
se pazi edino le na originalni
steklence v zavitkih z našo var
stveno znamko „SIDRO“ z
Richterjeve lekarnar in le tedaj je
gotovo, da se sprejme originalni
izdelek.

Richterjeva lekarnar pri zlatem levu v Pragi

I. Mrazovičeva ulica 4.

Tovarna sodov.

Tovarna vstakovrstne posode spadajoče v sodar
sko stroko nahajajoča se v ulici Luigi Ricci št. 4.
(prej Vicolo Cieco), do sedaj last gosp. Antona Baretto,
se z prvim januarjem 1904., razširi in bo nosila
naslov: **Anton Baretto in drug.** Ostane pa tudi na dalje
pod direktnim vodstvom gospoda A. Baretto, kateri si
je našel druga, le z namenom, da se podjetje razširi.

Ta tvrdka izdeluje tudi sode po francoskem sistemu,
ter se toplo priporoča vsem narodnim krogom.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in
okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno najfineje in drugih
vrst iz trtega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki
množini. Cene so zmerne in postrzba točna in poštena.

Svoji k svojim!

Zlatar

DRAGOTIN VEKJET

(G. Vecchiet).

TRST. — Corso št. 47. — TRST.

Priporoča svojo prodajalnico zlatanine, srebrnine in
žepnih ur. — Sprejema naročbe, poprave srebrnih in
zlatih predmetov ter poprave žepnih ur.

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

Svoji k svojim!

Potniki v Ameriko!

CUNARD LINE

Kocesijonovano društvo za kraljevstva in dežele, zastopane na državnem zboru.
prevažata potnike naravnost

iz Trsta v Novi-York

z brzim parobrodod „AURANIA“ z 1200 mesti III. razreda in z 300 salon-
mesti II. razreda s kabinami in z brzim parobrodod „CARPATHIA“ z 2000
mesti III. razreda in z 400 salon-mesti II. razreda s kabinami.

Cena potne karte za vožnjo, hrano z vinom in vso postrežbo
III. razred, za osebo 180 K

Odhod iz Trsta
»CARPATHIA« 2. februar. 1904. »AURANIA« 16. februar. 1904.

Natančnejša razjašnjenja, vozne biljete, cene, prevoze v druge postranske luke in železniške po-
staje iz Nova-Yorka v notranja mesta Zjedinjenih držav Severne Amerike daje in preskrbljuje

Avstrijski domači glavni zastop Schröder & C. o - Trst

Via Carlo Ghega št. 8, I. nadstr.

Naslov za brzojave: **SCHRODERCO - TRST.**

Izdavajo se tudi za iste parnike vozni bileti za Palermo, Napoli, Algir in Gibraltar.

Potniki naj se zglasijo pravočasno in precej pisмено ali brzojavno za
vozne biljete!

Umetna gnojila!

Najboljša umetna gnojila za poljedelstvo
kakor: rudninski, kostni superfosfat in kali-
jeva sol, se dobiva na debelo v zalogi
Konsumnega društva Ricmanje
nizke cene.

Jrgovina z jestvinami in delikatesami

Peter Novak

Ulica Comerciale št. 7
TRST.

Priporoča se slavnemu občinstvu
v mestu in na deželi za mnogo-
brojen obisk in jamči za točno
in najboljšo postrežbo.

Pošiljatve na deželo izvršujejo se
točno in sicer po poštnem povzetju.

Pozor posestniki!

Izurjen cepilec trtij, sadnega drevja,
vrtnic, i. t. d.

Odaja trte, sadno, olupševalno in senč;
nato drevje, gmiče i. t. d.

Prevzema regulacijo zasajenja vinogradov,
sadovnjakov, vrtov, drevojedov po raznih
načrtih in obrisih.

Cene zmerne.

Blagovoljena naročila na naslov A. Ž.
št. 1000 poste restante Komena.

Najboljši in najpopolnejši

glasovirji (pianini)

se vkupijo najceneje proti takojšnemu plačilu
ali na mesečne oboke (tudi na deželo) nepo-
sedno tovarnarju

HENRIK BREMITZ-u

c. kr. dvornem založnikr glasovirjev (pianinov)
v TRSTU, Borzni trg št. 9.

Svetovna razstava v Parizu 1903. najvišje odlikovanje Avstro-
Ogerske za glasovirje.

ZOBOZDRAVNIK

Univ. Med Dr. Makso Brillant

v TRSTU

ulica S. Antonio št. 9. II. nadstr.

Izvršuje izdelanje z emajlem, porcelanom
srebrom in zlatom.
Izdeluje posamezne umetne zobove kakor
tudi celo zobovrje.

ORDINIRA od 9.—12 predp. 3.—5. popol

Prednaznanilo.

Prihodnji ponedeljek
otvori naš rojak od Sv. Ivana

Jakob Stanko Godina

VELIKO ZALOGO

olja, kisa, mila, sveč in drugih

slučnih predmetov

v ulici Giulia št. 76.

TRST. - Via Giacinto Gallina št. 6. - TRST

Pozor!

Prodajam po jako nizkih cenah specer-
rijsko-jedilno blago iz prvih tovarn in sicer
Ilirake testenine **Znidaršič & Valenčić.**
nadalje napolitanske in tržaške testenine prvo-
vrste in vsake velikosti, s točno postrežbo
na dom. Na deželo pošiljam po poštnem pov-
zetju od 5 klg. naprej.

Proti takojšnemu plačilu 2% odbitek.
Priporočam se udani

Josip Luin.

TRST. - Via Giacinto Gallina št. 6. - TRST.

Operater kurjih očeh

odlikovani specialist **GIORDANI**

ki ordinira na Corso št. 23, II. nadstropje

naznanja vsem, ki trpijo na
kurjih očeh ali vsled za-
raščenih nohtov, da iste
tako odpravi po neki po-
sebni metodi, ki ne prov-
zroča nikakih bolečin.

Cena od ene krone

za operacijo ni nič, ako se pomisli na velike dobrote.
koje se takoj zadobé.

Precizijaska ura sestav Bonheur

so najboljšega teka in
popolnoma ploščnate vi-
teške remont. ure na
sidro, hermetično za-
tvorjene tako, da je
precizijsko kolesje bo-
varovano pred menja-
jočo se temperaturo.

Jeklena remont. K 9.

ravno taka na sidro, 15

rubinov, z vidnim tekom na sidro na kralju,
5 letnim pisemenim jamstvom za precizni tek,
od jekla K 19.—, od srebra K 23.—, od
dvojnatega double zlata (okrovje prevlečeno
z pristnim zlatom, tedaj ne pozlačeno) z traj-
nim jamstvom za zlati lesk K 22.—, od 14
karatn. zlatá K 60.—. Ura na sidro za dame-
posebno ploščnata »Bonheur« najf. kakovosti
K 31.—, od srebra K 37.—. Veržice od
dvojnatega double zlata v modernih oblikah
po K 6.—, 8.— in 12.— in sicer po teži.

Sestav **Roskopf**, od niklja, remont. ure.
K 6.—, ravno ista na sidro, patent K 8.50,
z dvojnatinima pokrovoma od srebra »Roskopf«
K 14.50.

Vdobjiva se po poštnem povzetju od to-
varniške zaloge

M. RUNDBAKIN, Dunaj, IX. Bergg. 3.

Rizik je izključen, ker se sprejme kar ne guam.

4 pare čevljev za 5 K

Vsled nakupa ogromne množine obuvala
in neke konkurzne mase prodajam le neko-
liko časa po umazani ceni 1 par možkih in
1 par ženskih črnih čevljev za vezati z mo-
čno nabitim podplatom, nadalje 1 par možkih
in 1 par ženskih modernih čevljev. Vsi ti 4
pári so najnovjše mode, močni, gorki in pri-
pravni za zimo ter veljajo le 4 krone.
Pošilja le proti predplačilu ali povzetju A.
GELB, KRAKOV 40/3. — Za naročbo za-
dostuje dolgost stopala. Zamena dovoljena ali
denar nazaj ako ne bi ugajali.